

TANDKÖTTSSINFLAMMATION & TANDLOSSNING

Tandköttssjukdomar såsom tandköttsinflammation (gingivit) och tandlossning (parodontit) är mycket vanliga sjukdomar hos hund och katt, och orsakas av plack. Plack är en biofilm av bakterier som byggs upp av matrester och saliv och bildar en beläggning på tänderna. Plack avlägsnas genom daglig tandborstning. Tandsten består av mineraliserad plack, och ny plack fäster enkelt på tandsten vilket påskyndar sjukdomsförloppet.

Symptom

Tecken på gingivit och parodontit är ett svullet, rött och lätt-blödande tandkött, dålig andedräkt och blottade tandhalsar. Djuret kan ibland även äta sämre än tidigare eller inte alls. Ofta visar djur inte att de har ont, och det kan därför vara svårt att upptäcka pågående tandköttssjukdomar.

Orsak

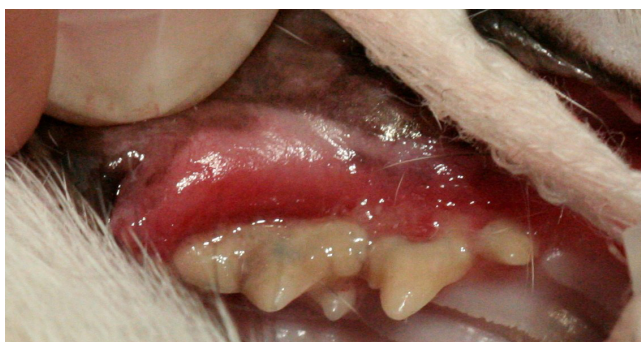
Plack är en smetig och ofta illaluktande beläggning på tanden. Den utgörs av matrester samt de bakterier som normalt förekommer i munhålan.

Tandsten består av mineraliserad plack och är hårdare än plack. Tandsten fäster starkare mot tanden och behöver tas bort under narkos med ultraljudsscaler. Man tar bort tandstenen för att förhindra att plack lättare ansamlas på tanden.

När plack kommer i kontakt med tandkötet reagerar immunförsvaret i munnen på bakterierna i placken vilket orsakar tandköttsinflammation. Om inflammationen får fortskrida till tandköttsfickan kan tandkötet börja dra sig tillbaka och blotta tandroten. Samtidigt börjar rothinnans trådar som fixerar tandroten i käkbenet att lösas upp på grund av inflammationen och detta resulterar i att tanden blir lös.

Nedbrytningen av rothinnans trådar samt käkben sker successivt och när infektionen nått rotpetsen blir tandens pulpa inflammerad och dör. Om processen fortgår kan käkfrakturer och fistlar till näshåla och ögonhålur uppstå.

Detta är en icke reversibel process och om djurets tänder har angripits av parodontit kan tänderna inte återfå normalt benstöd igen. Sjukdomen kan i bästa fall bromsas upp.

Katttänder som drabbats av tandlossning.

Benägenhet att utveckla tandköttsinflammation och tandlossning beror dels på individuell variation hos immunförsvarets reaktion och dels på anatomiska faktorer som att tänderna sitter trångt.

Hundtänder som drabbats av tandlossning.

Utredning

Har tandlossningsjukdomen pågått länge så går vissa tänder inte att rädda utan måste istället opereras bort under narkos. För att undersöka hur stor skada tandlossningen har orsakat behöver djuret genomgå en professionell tandrengöring samt röntgen.

Djuret sövs alltid inför behandlingen och för att förhindra att tandsten och tandrester åker ner i lungorna får djuret en andningstüb i svalget. Inför narkosen genomförs först en bedömning av allmäntillstånd med hjärt- och andningskontroll och i vissa fall blodprovstagning.

Under behandlingen rengörs alla tänder med ultraljudsscaler och ibland handinstrument. Tänderna poleras för att få en slät yta där plack inte fäster så lätt. I samband med rengöringen görs också en fullständig tandundersökning där bland annat fickdjupsmätning utförs och journalförs. Röntgenbilder tas för att avgöra hur stor skada sjukdomen har orsakat på tandrötterna, och för att dokumentera sjukdomsutvecklingen. Mätningarna i kombination med röntgenbilder av alla tänder ligger sedan till grund för behandlingsplanen.

Behandling

Efter rengöring och polering av tänderna extraheras de tänder som har rotpetsabscesser eller så omfattande tandfickor att de inte kan räddas genom daglig tandborstning. För att hålla nere narkoslängden kan kliniken besluta att dela upp tandbehandlingen i två olika besök.

Eftersom tandlossning orsakar många allvarliga sekundärproblem bör man inte låta bli att behandla sjukdomen även om ditt djur lider av andra sjukdomar. I vissa fall kan man dock behöva behandla eller utreda andra sjukdomar först innan ditt djur kan sövas. Riskerna med narkos bör alltid vägas mot vinsterna av att ditt djur sövs och behandlas.

Blottade tandrötter som orsakats av tandlossning.

Prognos

Prognosen för ditt djur efter tandrengöring, röntgen och tandextraktioner är mycket bra om den följs av daglig tandborstning. Om det inte är möjligt att borsta hundens eller kattens tänder kommer sjukdomen tyvärr fortsätta att förstöra tandkött och käkben, och det är i sådana fall rekommenderat att ditt djur kommer på uppföljande tandrengöringar.

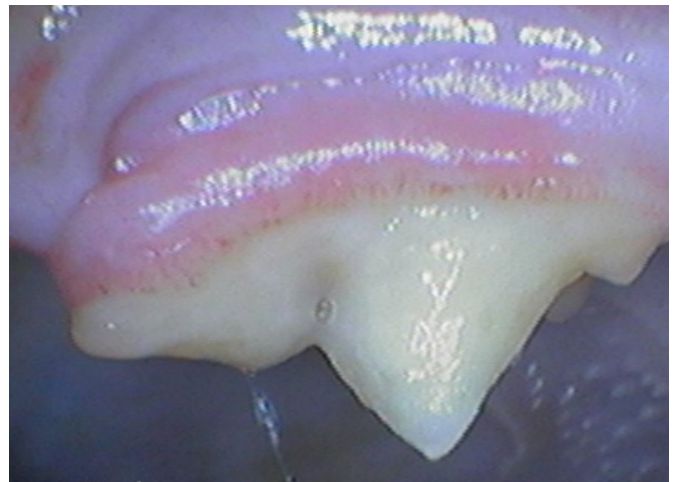
Djur klarar sig utmärkt utan en full uppsättning tänder. De har dessutom oftast inte använt de smärtande tänderna på ett tag och får därför inte svårare att äta efter operationen än vad de hade innan den utfördes.

Förebyggande

Det överlägset bästa sättet att förebygga problem är daglig tandborstning då ny plack bildas redan inom en timme efter rengöring. Använd en mjuk tandborste när ni borstar tänderna på djuret. Om djuret uppskattar det kan ni använda tandkräm anpassad för hund och katt. Tandkräm för människor ska inte användas eftersom katter och hundar inte tål fluor. Mest effektiva rengöring fås med eltandborste, vid behov kombinerat med mellanrumsborste.

Bilden visar en tand med plack och inflammerat tandkött.

Bilden visar samma tand, 14 dagar senare efter daglig tandborstning. Notera avsaknad av plack och ett friskare tandkött.